

جورين خوينى و كارتىكرنا وى ل سەر مروقى

- ۱- ۷۲ دەمۇئىران دا.
۲- ھىندەك پىشكىننىڭ دى ھەنە دىناڭ مالىچىكى ئافرىقى دا دەپنە
ئەنجامدان، ئۇ دىياركرنا تىك چوونا خوينى بچوئى.
۳- كارتىكرنىڭ ل سەر زارۇكى پەيدا دىن؟
۴- مرقاندا خوينى يا سىڭك (الېرقان)؟
۵- خاقىبوونا زەڭلەكان.
۶- بىلند بوونا رىزا زەركى دىناڭ خوينى زارۇكى دا.
۷- پاشكەتتا دەستگەھى دەماران (الجهاز العصبي).
۸- كىم بوونا خوينى كو دىيىتە ئەگەر مەزىبوونا جەرگى و لاوازىبوونا
دى و پەيداكرنا ئارىشان دىجى ھەناسى دا.
۹- كارتىكرن ل سەر ئاخفتن و گوھلىبوونى.

چارەسەرەرى:

بى گومان قورتالېوون ئۇ قى ئارىشا ھە يا ب سناھى يە، ئەوۋى
خۇپارستىن باشقە ئۇ چارەسەركرنى، و پىدقە مەروڭ جورى خوينى
بزانىت، بەرى دەمى ئۇ پېروونى و دانانا دەرژىكا دى قى نەساخىي
دەمى ئۇ پەر چوونى و دەمى دىياركرى دا، ھەروەسا چارەسەركرنا زارۇكى
پشتى دىياركرنا رىزا ئىشا وى و ب رىكا كىشانا ئاڭا زارۇكى و پىشكىن
كرنا وى ئاڭى و ل دەمى ئاڭسبونى دا ئەگەر زارۇكى يى پىدقە بوو
چىدېيىت خوينى زارۇكى بېيىتە قەگۇھاشتن ئان ئۇ كىرارا پەيدابوونا وى

ب لەز بىجىيىن بەرى دەمى وى تمام بېيىت. و گوھرىنا خوينى زارۇكى
پشتى پەيدابوونى ئىكسەر دى بېيىتە ھارىكار كو ئەڭ كەرسىتىن ھەڭدۇ
دەڭل خوينى وى ئەمىن و ئەمەرقاندىن خوينى ئۇ دى ب قى رىكى ھىتە
چارەسەركرن پان ئۇ ب رىكا تىڭكىن ھەتافى (PhotoTherapy).
ھەروەسا ئە لاوازىا دىل دا پەيداكرى دى ھىتە كونترول كرن.

نا:د. ساهىرە مەلەد

پرسىياھكا گرنگ ھەيە ئاراستەسى ئافرىقا زك پىر دېيىت ئەوۋى جورى
خوينى تە چىيە؟ دىيىت ئەو باش بزانىت مەڭ قى پرسىيارى چىيە، و
دىيىت ئەڭى بابەتى باش روھن و ئاشكرا بىكەين، چوئە ھەتا ئوكة ئۇ
ھۇمارەكا مەزىن يا ئافرىقان پىزانىن ل سەر جورىن خوينى ئىنە و چ ھىز
ئۇ دىگىنگى قى چەندى دا ئەكرىيە. كەرسەك ھەيە دېيىتى فاكىتەرى
سەرەكى (Rh. Factor) ئەوۋى ئىك ئۇ جورىن پىروتىنپايە ل سەر
تەپكىن خوينى سۇر دىياردېيىت، دىياربوونا وى ئانكو جورى خوينى
(Positive+) ھە و بەروڭاۋى وى، جورى خوينى دى بېيىتە
(Negeitve-) ئانكو (سالپ) (Rh-). و نىزىكى ۸۵٪ ئۇ خەلكى
ئەڭ جورە پىروتىنە يى ل دەڭ ھەي. ئەو ئافرىقا زك پىر يا جورى خوينى
وى (Rh-) ھىندەك جورىن ھەڭدۇ جورىن خوينى (Rh+) دىناڭ خوينى
وان دا چىدەكەت لەوما كارتىكرنا نەرىنى ل سەر زكى ئىكى ئاكەت، ل
ئەڭ كارتىكرنە دىياردېيىت ل سەر زكى دوۋى و دوپارا قى چەندى.

ئەڭ جورى ھەڭدۇ ب رىكا روىشكا ئاڭا زارۇكى يا دىگەل دەيىكى
گىردىيى دىيىتە قەگۇھاشتن بۇ زارۇكى و دېنە ئەگەر ئەھىلانە تەپكىن
خوينى سۇر يىن زارۇكى و پەيداكرنا (فقر الدم) ئانكو كىم خوينى، و
لاوازىا دىل يا كو ئۇ كىم خوينى پەيداېيىت، ئەڭ ئارىشە چىدېن دەمى ئۇ
بەرچوونا بچوئىكى و پەيدابوونى، ئەڭا پىدقە ل سەر ھەر ئافرىقەكى
بزانىت جورى خوينى وى چىيە، بەرى زك پىر بوونى، دا توۋشى چ
ئارىشان نەبىت يىن زەرەرا گىمانى دىگەھىنە بچوئىكى.

- پىنگاڭ و ئاموۋگارىيىن پىدقە بۇ ئافرىقى دەمى زكى دى دا جورى
خوينى خۇ نەزانىت:

۱- دوۋىاتكرنا جورى خوينى.

۲- پىشكىن كرن و دىشچوون ل سەر ھەبوونا ھەڭدۇايەتيا دىناڭ خوينى
دەيىكى دا (combstest) و ل دوىڭ ئەنجامى پىشكىننى، ئەگەر
ئەنجام دەررىنى بوون ئانكو ھەڭدۇ دىگەل خوينى دەيىكى ھەيە، لەوما چ
مەڭ چارەسەركرنى نابىيىت، بەروڭاۋى. ئەگەر ئەنجام دەررىنى بوون
دىيىت دەيىكا زك پىر دەرژىكا (ئىتى دى) بۇ بېيىتە دانان دىھەقتيا (۲۸) دا